	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 1/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ทำงานวิจัยได้เข้าใจถึงขั้นตอน ของกระบวนการระบบงานวิจัย ให้มีระบบการทำงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน และใช้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงาน กระบวนการระบบงานวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ขอบเขต

กระบวนการระบบงานวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการครอบคลุมขั้นตอนทั้งหมด 15 ขั้นตอน โดยจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายงานวิจัยของกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อนำไปจัดทำแผนแม่บทงานวิจัยของกรมกิจการผู้สูงอายุไปจนถึงการนำเสนอผลงานวิจัยเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล และถ่ายทอดผลงานการวิจัยไปสู่ผู้สูงอายุ ซึ่งในกระบวนการงานวิจัยจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานด้านวิชาการกรมกิจการผู้สูงอายุ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมีกลุ่มวิจัยและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

3. คำนิยาม

ระบบ NRMS หมายถึง ระบบบริหารจัดการงานวิจัยของประเทศ (Nation Research Management System)

Pre audit หมายถึง ระบบการประเมินผลข้อเสนอการวิจัย

On-going monitoring หมายถึง ระบบการติดตามโครงการที่กำลังดำเนินการวิจัย

Post audit หมายถึง ระบบการประเมินผลหลังสิ้นสุดการวิจัย

อุทธรณ์ หมายถึง การเสนอให้ วช. พิจารณาประเมินผลข้อเสนอการวิจัยที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ วช. ในรอบแรกอีกครั้ง โดยได้ปรับปรุงข้อเสนอการวิจัยแล้ว

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการระบบงานวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 2/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

4. ความรับผิดชอบ

4.1 กลุ่มงานวิจัยและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน มีหน้าที่

4.1.1 วิเคราะห์ ศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายงานวิจัยในภาพรวมของกรมกิจการผู้สูงอายุ ด้านยุทธศาสตร์งานวิจัยและชุดโครงการวิจัยของกรมกิจการผู้สูงอายุ ให้สอดคล้องกับนโยบายวิจัยแห่งชาติ

4.1.2 จัดทำแผนงาน งบประมาณ ทะเบียนวิจัย ติดตามการดำเนินงานวิจัยของกรมกิจการผู้สูงอายุ และให้คำปรึกษาการจัดการทำโครงการวิจัย

4.1.3 วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินความเหมาะสมในการจัดเกณฑ์จัดลำดับความสำคัญโครงการวิจัย เพื่อการบริหารงานวิจัยในภาพรวมของกรมเผยแพร่ข้อมูลผลงานวิจัย และด้านระบบการบริหารจัดการข้อมูลงานวิจัยของกรมกิจการผู้สูงอายุ

4.1.4 บันทึกข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนผ่านระบบ NRMS

4.2 คณะทำงานกลั่นกรองติดตามการดำเนินงานวิชาการด้านวิจัย มีหน้าที่

4.2.1 กลั่นกรองโครงการวิจัย ติดตามการดำเนินงานโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และโครงการวิจัยบูรณาการในแต่ละสำนัก/กอง/และในพื้นที่ของศูนย์การจัดสวัสดิการฯ ในสังกัดกรมทุกแห่ง ให้เป็นไปตามแนวนโยบายงานวิชาการของกรมกิจการผู้สูงอายุ และกรอบแนวทางที่กำหนดและมอบหมาย

4.2.3 ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยให้ข้อเสนอแนะ และรายงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

4.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ มีหน้าที่

4.3.1 พิจารณาความเหมาะสมของโครงการวิจัย วิธีดำเนินงานวิจัย งบประมาณ อื่นๆ

4.3.2 พิจารณากลั่นกรองผลงานวิชาการ และข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ ให้มีความถูกต้องเหมาะสม

4.3.3 พิจารณาความเหมาะสมของงานวิจัยด้านผู้สูงอายุของกรม ก่อนที่จะมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุเชื่อมั่นในงานวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ได้

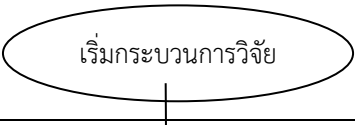
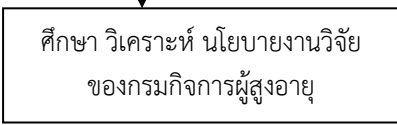
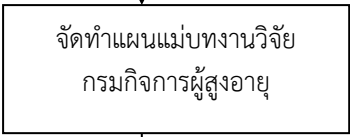
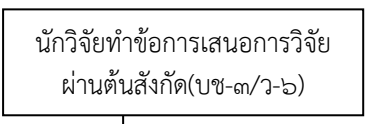
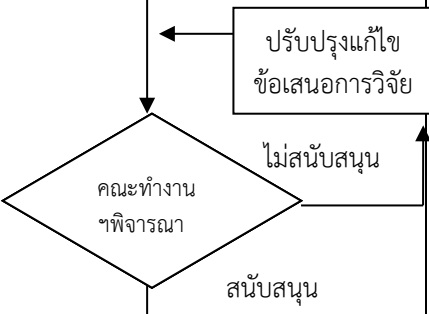
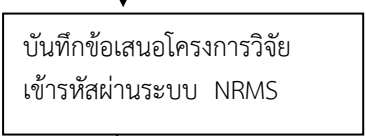
4.4 คณะทำงานจัดทำแผนแม่บทงานงานวิชาการด้านวิจัย มีหน้าที่พิจารณาและจัดทำร่างแผนแม่บทงานวิชาการของกรมกิจการผู้สูงอายุ โดยมีการประชุมบูรณาการความคิดเห็นของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการยอมรับร่วมกันในการใช้เป็นแนวทางพิจารณาการดำเนินงานโครงการวิจัยต่างๆ และการบริหารระบบงานวิชาการของกรมกิจการผู้สูงอายุให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

5. ระเบียบปฏิบัติ

ใช้ระเบียบวิธีปฏิบัติตามการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 3/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

6. ขั้นตอนและรายละเอียดการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดของงาน	ผู้รับผิดชอบ
				
1		เม.ย. (1 เดือน)	รวบรวมศึกษาวิเคราะห์แผนนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องเสนอกรมฯ เพื่อพิจารณาจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนแม่บทงานวิจัย	กลุ่มวิจัยและประเมินผล
2		พ.ค.-มิ.ย. (2เดือน)	คณะทำงานจัดทำแผนแม่บทกรมฯ ประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดทำแผนแม่บทงานวิจัย	คณะทำงานแผนแม่บทงานวิจัย
3 (pre-audit)		มี.ค.-พ.ค. (3เดือน)	นักวิจัยกรมฯ จัดทำขอเสนอการวิจัยส่งให้ กยพ. รวบรวมส่งให้คณะทำงานกลั่นกรองฯ	กลุ่มวิจัยและประเมินผล
4		มิ.ย.-พ.ค. (2เดือน)	คณะทำงานกลั่นกรองฯ พิจารณาข้อเสนอการวิจัยของกรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงานกลั่นกรองฯ และ กลุ่มวิจัยและประเมินผล
5		ก.ค.-ส.ค. (2เดือน)	ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยที่ได้รับชื่อผู้ใช้งานและรหัสผ่านของกรมทำการบันทึกข้อมูลข้อเสนอโครงการวิจัยผ่านระบบ NRMS	กลุ่มวิจัยและประเมินผล

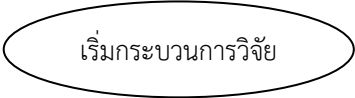
	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 4/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

6. ขั้นตอนและรายละเอียดการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดของงาน	ผู้รับผิดชอบ
6	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ผู้เชี่ยวชาญกรมฯ พิจารณา จัดลำดับความสำคัญ </div>	ก.ย. - ต.ค. (2 เดือน)	ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ	ชชส. กลุ่มวิจัยและประเมินผล
7	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประเมินผลข้อเสนอโครงการ </div>	พ.ย. - ก.พ. (4 เดือน)	ผู้ทรงคุณวุฒิ ของ วช. พิจารณาประเมินผลข้อเสนอโครงการวิจัย	วช.
8	<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> อุดหนุนแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะ วช. </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> พิจารณา </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; width: 100%;"> ไม่สนับสนุน สนับสนุน </div> </div> </div>	มี.ค. - เม.ย. (2 เดือน)	1. วช. แจ้งผลการพิจารณาให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ทราบผล 2. โครงการวิจัยที่ วช. ไม่สนับสนุน ให้นักวิจัย ต้องแก้ไขปรับปรุงโครงการวิจัยตามคำแนะนำของ วช. พิจารณาเพื่ออุดหนุนต่อไป	ชชส. กลุ่มวิจัยและประเมินผล
9	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> ส่งผลการพิจารณา ของงบประมาณ </div>	เม.ย. (1เดือน)	วช. ส่งผลพิจารณาจากข้อเสนอการวิจัยให้ สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณ	วช. สำนักงบประมาณ
10	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> จัดสรรงบประมาณ </div>	ส.ค. - ก.ย. (2เดือน)	กรมกิจการผู้สูงอายุพิจารณาจัดสรรงบประมาณดำเนินงานโครงการวิจัยใหม่และต่อเนื่อง	กลุ่มวิจัยและประเมินผล

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 5/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

6. ขั้นตอนและรายละเอียดการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดของงาน	ผู้รับผิดชอบ
11 (on-going monitoring)	ดำเนินการวิจัยและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัย	ต.ค. - ก.ย. (ตลอดปีงบประมาณ)	นักวิจัยกรมฯ ดำเนินการวิจัยและจัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอกรมกิจการผู้สูงอายุ	กลุ่มวิจัยและประเมินผล
12	คณะกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณาความก้าวหน้าโครงการวิจัย	ก.ย. (1เดือน)	คณะกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณาความก้าวหน้าโครงการวิจัยต่อเนื่อง	คณะกรรมการกลั่นกรองฯ
13 (post audit)	รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์	มี.ค. (6 เดือนหลังสิ้นปีงบประมาณ)	นักวิจัย จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์	นักวิจัย
14		เม.ย. (1เดือน)	1.ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ (ชชส.) ของกรมฯ พิจารณาประเมินผลการรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 2.ผู้รับผิดชอบ นักวิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ชชส.	ชชส. กลุ่มวิจัยและประเมินผล
15			ข้อมูลรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์จะถูกบันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลงานวิจัยและนำเสนอที่ประชุมวิชาการต่างๆ ผลงานวิจัยถ่ายทอดสู่ผู้สูงอายุและเผยแพร่ต่อไป	-กลุ่มวิจัยและประเมินผล -กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ
				

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 6/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

7. เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

- 7.1 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)
- 7.2 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยชาติ
- 7.3 นโยบายรัฐบาล
- 7.4 นโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 7.5 นโยบายกรมกิจการผู้สูงอายุ
- 7.5 รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการวิจัย
- 7.6 รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

8. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

- 8.1 แบบ บข - 3 แบบบัญชีรายชื่อข้อเสนอการวิจัยที่ของบประมาณ ที่จัดเรียงลำดับความสำคัญ
- 8.2 แบบ ว - 5 แบบแจ้งให้ทราบผลการพิจารณาข้อเสนอการวิจัย
- 8.3 แบบ ว - 6 แบบแสดงแผนความต้องการภาพรวมงานวิจัยของหน่วยงานที่เสนอของบประมาณ
- 8.4 แบบ ต-1ช/ ด แบบบันทึกการดำเนินงานวิจัยกรมกิจการผู้สูงอายุ
- 8.5 แบบ วจ. 3 แบบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

9. เอกสารบันทึก

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลาจัดเก็บ	วิธีจัดเก็บ
แบบ บข - 3	กลุ่มวิจัยและประเมินผล	กองยุทธศาสตร์ และแผนงาน	1 ปี (ตามปีงบประมาณ)	จัดเก็บแฟ้มตาม วันที่ /เดือน/ปี
แบบ ว - 5	กลุ่มวิจัยและประเมินผล	กองยุทธศาสตร์ และแผนงาน	1 ปี (ตามปีงบประมาณ)	จัดเก็บแฟ้มตาม วันที่ /เดือน/ปี
แบบ ว - 6	กลุ่มวิจัยและประเมินผล	กองยุทธศาสตร์ และแผนงาน	1 ปี (ตามปีงบประมาณ)	จัดเก็บแฟ้มตาม วันที่ /เดือน/ปี
แบบ ต - 1ช/ด	กลุ่มวิจัยและประเมินผล	กองยุทธศาสตร์ และแผนงาน	1 ปี (ตามปีงบประมาณ)	จัดเก็บแฟ้มตาม วันที่ /เดือน/ปี
แบบ วจ.3	กลุ่มวิจัยและประเมินผล	กองยุทธศาสตร์ และแผนงาน	1 ปี (ตามปีงบประมาณ)	จัดเก็บแฟ้มตาม วันที่ /เดือน/ปี

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : กระบวนการวิจัย	
	กอง/กลุ่ม : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล	
	หมายเลขเอกสาร : WI-SP-KM-01	หน้าที่ : 7/13
	วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559	แก้ไขครั้งที่ : 0

10. ระบบการติดตามประเมินผล

ข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ความถี่	เอกสารที่ใช้จัดเก็บ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
โครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ	ร้อยละความสำเร็จของ ความก้าวหน้า การดำเนินวิจัย	ร้อยละ 90	1 ครั้ง/ปี	แบบรายงานผล การดำเนินงาน ตามตัวชี้วัด	นักวิจัย กลุ่มวิจัยและ ประเมินผล

เอกสารแนบ
องค์ประกอบของโครงงานวิจัย

องค์ประกอบของโครงร่างการวิจัย

1. ชื่อเรื่อง
2. ความเป็นมาของการวิจัย
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. คำถามของการวิจัย
5. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. สมมติฐานและกรอบแนวความคิดในการวิจัย
7. ขอบเขตของการวิจัย
8. การให้คำนิยามเชิงปฏิบัติที่จะใช้ในการวิจัย
9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
10. ระเบียบวิธีวิจัย
11. ระยะเวลาในการดำเนินงาน
12. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการวิจัย
13. บรรณานุกรม
14. ภาคผนวก
15. ประวัติของผู้ดำเนินการวิจัย

1. ชื่อเรื่อง (The Title)

ชื่อเรื่องควรมีความหมายสั้น กระชับและชัดเจน เพื่อระบุถึงเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัยว่าทำอะไรกับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด หรือต้องการผลอะไร ควรคำนึงถึงด้วยว่าชื่อเรื่องกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาควรมีความสอดคล้องกันการเลือกเรื่องในการทำวิจัยเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ที่ต้องพิจารณารายละเอียดต่างๆหลายประเด็น โดยเฉพาะประโยชน์ที่จะได้รับจากผลของการวิจัย ในการเลือกหัวข้อเรื่องของการวิจัย มีข้อพิจารณา 3 หัวข้อ คือ

1.1 ความสำคัญของเรื่องที่จะทำวิจัย และนำไปใช้ปฏิบัติหรือสร้างแนวคิดใหม่ๆได้

1.2 เป็นเรื่องที่สามารถทำวิจัยได้ โดยไม่มีผลกระทบอันเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ เช่น ด้านจริยธรรม ด้านงบประมาณ ด้านตัวแปรและการเก็บข้อมูล ด้านระยะเวลาการบริหาร ด้านการเมือง

1.3 ไม่ซ้ำซ้อนกับงานวิจัยที่ทำมาแล้ว ซึ่งอาจมีความซ้ำซ้อนในประเด็นต่างๆ ที่ต้องพิจารณาเพื่อหลีกเลี่ยงได้แก่ ชื่อเรื่องและปัญหาของการวิจัย (พบมากที่สุด) สถานที่ ระยะเวลา ระเบียบวิธีของการวิจัย

2. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย (background rationale)

อาจเรียกต่าง ๆ กัน เช่น หลักการและเหตุผล ภูมิหลังปัญหา ความจำเป็นที่จะทำการวิจัย ต้องระบุว่า ปัญหาของการวิจัยคืออะไร รวมทั้งความจำเป็น คุณค่าและประโยชน์ที่จะได้จากผลการวิจัย โดยผู้วิจัยควรเริ่มจากการเขียนปูพื้นโยมองปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาอย่างกว้างๆก่อนว่าสภาพต่างๆไปของปัญหาเป็นอย่างไร และภายในสภาพที่กล่าวถึง มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง ประเด็นที่ผู้วิจัยหยิบยกมาศึกษาคืออะไร ระบุว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ มาแล้วรึยัง? ที่ใดบ้าง และการศึกษาที่เสนอนี้จะช่วยเพิ่มคุณค่า ต่องานด้านนี้ ได้อย่างไร?

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (objectives)

เป็นการกำหนดว่าต้องศึกษาในประเด็นใดบ้าง ในเรื่องที่จะทำวิจัย ต้องชัดเจน และเฉพาะเจาะจง ไม่คลุมเครือ โดยบ่งชี้ สิ่งที่จะทำ ทั้งขอบเขต และคำตอบที่คาดว่าจะได้รับทั้งในระยะสั้น และระยะยาว การตั้งวัตถุประสงค์ ต้องให้สมเหตุผล กับทรัพยากรที่เสนอขอ และเวลาที่จะใช้จ่ายได้เป็น 2 ชนิด คือ

3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป (General Objective) กล่าวถึงสิ่งที่ คาดหวัง (implication) หรือ สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย จึงควรครอบคลุมงานวิจัยที่ทำทั้งหมด

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ (Specific Objective) จะพรรณนาถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ในงานวิจัยนี้ โดยอธิบายรายละเอียดว่าจะทำอะไร โดยใครทำที่ไหน เมื่อไร และเพื่ออะไร โดยเรียงหัวข้อ ลำดับความสำคัญก่อนหลัง

4. คำถามการวิจัย (research question)

เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยต้องกำหนดขึ้น (problem identification) และให้นิยามของปัญหานั้น อย่างชัดเจน เพราะปัญหาที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้วิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ให้นิยามของตัวแปรที่สำคัญๆ ตลอดจนการวัดตัวแปรเหล่านั้นได้ คำถามของการวิจัยต้องเหมาะสม กับเรื่องที่จะศึกษา

5. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (review of related literatures)

อาจเรียกว่าการทบทวน ส่วนนี้เป็นการเขียนถึงสิ่งที่ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ ทั้งทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎี หลักการ ข้อเท็จจริง แนวคิด ผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้วิจัย รวมทั้งมองเห็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาร่วมกับผู้วิจัยด้วยและสรุปผลด้วย เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นความสัมพันธ์ทั้งส่วนที่สอดคล้องกัน ขัดแย้งกัน และส่วนที่ยังไม่ได้ศึกษาทั้งในแง่ประเด็น เวลา สถานที่ วิธีการศึกษา ให้เกิดประโยชน์

6. สมมติฐาน (Hypothesis) และกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework)

การตั้งสมมติฐาน เป็นการคาดคะเนหรือการทายคำตอบอย่างมีเหตุผล มักเขียนในลักษณะ การแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น (independent variables) และตัวแปรตาม (dependent variable) สมมติฐานทำหน้าที่เสมือนทิศทาง และแนวทาง ในการวิจัย จะช่วยเสนอแนะแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป สมมติฐานต้องตอบรับวัตถุประสงค์ครบถ้วนต้องทดสอบและวัดค่าได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยควรนำเอาสมมติฐานต่างๆ ที่เขียนมาไว้รวมกันให้เป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกันในลักษณะที่เป็นกรอบแนวความคิดของการศึกษาวิจัยทั้งเรื่อง อาจแสดงถึงที่มา หรือปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดในพฤติกรรม อาจกำหนดกรอบแนวความคิดของการวิจัย ซึ่งระบุว่า การวิจัยนี้มีตัวแปรอะไรบ้าง และตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไรก่อน แล้วจึงเขียนสมมติฐานที่ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในลักษณะที่เป็นข้อๆ ในภายหลัง

7. ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการระบุให้ทราบว่า การวิจัยที่จะศึกษามีขอบข่ายกว้างขวางเพียงใด เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถทำการศึกษา ได้ครบถ้วนทุกแง่มุมของปัญหานั้น จึงกำหนดขอบเขตของการศึกษาให้แน่นอนว่าจะครอบคลุมอะไรบ้าง ซึ่งอาจทำได้โดยการกำหนดขอบเขตของเรื่องให้แคบลงเฉพาะกลุ่มประชากร สถานที่ ระยะเวลา

8. การให้คำนิยามเชิงปฏิบัติที่จะใช้ในการวิจัย (operational definition)

ในการวิจัย อาจมีตัวแปร (variables) หรือคำว่า (terms) ศัพท์ เฉพาะต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้คำจำกัดความอย่างชัดเจน ในรูปที่สามารถสังเกต (observation) หรือ วัด (measurement) ได้ ไม่เช่นนั้นแล้ว อาจมีการแปลความหมายไปได้หลายทาง ตัวอย่าง เช่น คำว่า คุณภาพชีวิต มีหลายตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ความพึงพอใจ ความปวด เป็นต้น

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย (expected benefits and definition)

อธิบายถึงประโยชน์ที่นำไปใช้ได้จริง ในด้านวิชาการ เช่น จะเป็นการค้นพบทฤษฎีใหม่ซึ่งสนับสนุน หรือคัดค้านทฤษฎีเดิม และประโยชน์เชิงประยุกต์ เช่น นำไปวางแผนและกำหนดนโยบายต่างๆ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อหาแนวทางพัฒนาให้ดีขึ้น โยครบคลุมทั้งผล ระยะสั้น ระยะยาว ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม และควรระบุในรายละเอียดว่า ผลดังกล่าว จะตกกับใคร ยกตัวอย่างเช่น โครงการวิจัยเรื่อง การฝึกอบรมอาสาสมัครชุมชน ผลระยะสั้น ได้แก่ จำนวนอาสาสมัครผ่านการอบรมในครั้งนี้ ผลระยะยาวก็อาจเป็น คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนนั้น ดีขึ้น ผลทางอ้อม ได้แก่ การกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

10. ระเบียบวิธีวิจัย (research methodology)

เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยว่าแต่ละขั้นตอนจะอย่างไร ดังนี้

10.1 วิธีวิจัย จะเลือกใช้วิธีวิจัยแบบใด เช่น จะใช้การวิจัยเอกสาร วิจัยแบบทดลอง วิจัยเชิงสำรวจ วิจัยเชิงคุณภาพ หรือจะใช้หลายๆแบบรวมกัน ซึ่งจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะใช้วิธีอะไรบ้าง

10.2 แหล่งข้อมูล จะเก็บข้อมูลจากแหล่งใดบ้าง เช่น จะเก็บข้อมูลทุติยภูมิ จากทะเบียนราษฎร์ สมุดสถิติรายปี สำมะโนประชากรและเคหะ หรือจะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ จากการสำรวจ การสนทนากลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์ระดับลึก

10.3 ประชากรที่จะศึกษา ระบุให้ชัดเจนว่าใครคือประชากรที่จะต้องศึกษา และกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่จะศึกษาให้ชัดเจน เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา เขตที่อยู่อาศัย บางครั้งประชากรที่จะต้องศึกษาอาจไม่ใช่ปัจเจกบุคคลก็ได้ เช่น อาจเป็นครัวเรือน หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ก็ได้

10.4 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ควรอธิบายว่าจะใช้วิธีในการสุ่มตัวอย่างแบบใด ขนาดของตัวอย่างต้องมีจำนวนเท่าใด จะเก็บข้อมูลจากที่ไหน และเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้อย่างไร

10.5 วิธีการเก็บข้อมูล ระบุว่าจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลวิธีการอย่างไร มีการใช้เครื่องมือทดสอบอย่างไร เช่น การสัมภาษณ์แบบมีแบบสอบถาม การสังเกต หรือการสนทนากลุ่ม

10.6 การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ต้องระบุการประมวลผลข้อมูลการวิจัยจะอย่างไร จะใช้เครื่องมืออะไรในการประมวลผลข้อมูล และในการวิเคราะห์ข้อมูล

11. ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ผู้วิจัยต้องระบุถึงเวลาที่จะใช้ในการดำเนินงานวิจัยทั้งหมดว่าจะใช้เวลานานเท่าใด และต้องระบุระยะเวลาที่ใช้สำหรับแต่ละขั้นตอนของการวิจัย วิธีการเขียนรายละเอียดของหัวข้อนี้ อาจทำได้ 2 แบบ ตามที่แสดงไว้ในตัวอย่างต่อไปนี้ (การวิจัยใช้เวลาดำเนินการ 12 เดือน)

ตัวอย่างที่ 1

ก. ขั้นตอนการเตรียมการ : ค้นหาชื่อเรื่องหรือปัญหาที่จะทำ (3 เดือน)

1. ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. จัดหาและฝึกอบรมผู้ช่วยนักวิจัย
5. ทดสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล (2 เดือน)

6. เลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง
7. สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ค. ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (3 เดือน)

8. ลงรหัส ตรวจสอบรหัส นำข้อมูลเข้าเครื่อง และทำการบรรณาธิการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
9. เขียนโปรแกรมเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติต่างๆ ตามที่กำหนดไว้รวมทั้งแปลผลข้อมูล

ง. การเขียนรายงาน และการเผยแพร่ผลงาน (4 เดือน)

10. เขียนรายงานวิจัย 3 เดือน
11. จัดพิมพ์ 1 เดือน

ตัวอย่างที่ 2 ตารางปฏิบัติงานโดยใช้ Gantt Chart

กิจกรรม/ระยะเวลา	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
ก.การเตรียมการ	√											
1. การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง												
2. การติดต่อหน่วยงานและรวบรวมข้อมูล การดำเนินงาน			√			√			√			
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		←→										
4. จัดหาและฝึกอบรมผู้ช่วยนักวิจัย	←→											
5. ทดสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย				√								
ข.การเก็บข้อมูล												
6. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการการ สุ่มตัวอย่าง				←→								
7. สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง								√				
ค.การประมวลผลและการวิเคราะห์ ข้อมูล									√			
8. ประมวลข้อมูล												
9. วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล									←→			
ง. การเขียนรายงานและการเผยแพร่ ผลงาน												
10. เขียนรายงานการวิจัย										←→		
11. ปรับปรุงรายงานผลการวิจัย และจัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย ฉบับสมบูรณ์											√	
12. ส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์												√

12. งบประมาณ (budget)

การกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายในแต่ละหมวดจะใช้งบประมาณเท่าใด ควรแบ่งเป็น 8 หมวด ได้แก่

12.1 เงินเดือนและค่าตอบแทนบุคลากร

12.2 ค่าใช้จ่ายสำหรับงานสนาม

12.3 ค่าใช้จ่ายสำนักงาน

12.4 ค่าครุภัณฑ์

12.5 ค่าประมวลผลข้อมูล

12.6 ค่าพิมพ์รายงาน

12.7 ค่าจัดประชุมวิชาการ เพื่อปรึกษาเรื่องการดำเนินงาน หรือเสนอผลงานวิจัยเมื่อจบโครงการแล้ว

12.8 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

13. เอกสารอ้างอิง (references) หรือ บรรณานุกรม (bibliography)

14. ภาคผนวก *

15. ประวัติของผู้ดำเนินการวิจัยไม่จำเป็นต้องมีทุกโครงการ